

HYPE EN HOOGMOED

In tijden van verlamming en onzekerheid is het gemakkelijker achteruit te kijken dan vooruit. Om Niels Bohr, Nobelprijswinnaar natuurkunde en vader van de nucleaire geneeskunde, te citeren: 'Voorspellen is moeilijk, vooral als het om de toekomst gaat.' Daarom kijk ik 25 jaar terug, naar 1986, het jaar waarin ik aan de Universiteit Antwerpen begon te werken.

Toen vonden politici ook al dat de kosten van de gezondheidszorg te snel stegen door de toenemende vraag. Ronald Reagan stelde voor om ze niet sneller te laten stijgen dan de index, om zo tot een nieuw budgettair evenwicht te komen. De Engelsen hadden schrik van de plannen van Amerikaanse commerciële ziekenhuizen om ook in Engeland *for profit* zorginstellingen te openen. En in Michigan was er een enorme economische crisis in de autosector. De staat wou daarom investeren in kenniseconomie en diensten, ook in de gezondheidssector. Flanders' Care avant la lettre. Niets nieuws onder de zon?

Wat opvalt, is het optimisme over de toekomst van de geneeskunde en de beloften van het wetenschappelijk onderzoek. Genetica werd gezien als een middel om waarschijnlijkheid te vervangen door zekerheid. In de toekomst zou men niet alleen meer kunnen voorspellen dat een roker een grotere kans had op longemfyseem en kanker, een 'genetische bloedtest' zou zelfs heel precies kunnen zeggen welke roker eraan zou doodgaan en welke niet. Ook voor tientallen andere ziekten zou het binnen een paar jaar perfect te voorspellen zijn wie genen had waardoor die ziekten zouden uitbreken en wie dankzij 'sterkere' genen gespaard zou blijven. In ethische discussies vroeg men zich zelfs af hoe men kon verhinderen dat werkgevers bijvoorbeeld alleen werknemers zouden

aannemen die genetische weerstand hadden tegen giftige stoffen, om geen veiligheidsmaatregelen meer te hoeven nemen. Niet alleen de genetische diagnostiek zou de toekomst snel veranderen, de nieuwe sector van de biotechnologie zou ook alle ziekten genezen. Genentech, het eerste biotechbedrijf op de beurs, beloofde revolutionaire doorbraken met sterkere medicijnen die het genetische materiaal van cellen veranderden.

Alle voorspellingen bleken te optimistisch. Hype en hoogmoed? Eerder te veel enthousiasme bij een doorbraak in de wetenschap. De grote droom heeft bescheiden resultaten opgeleverd. Maar elke doorbraak mondt uit in een continu proces van verbetering en uiteindelijk een betere toekomst.

De grote droom heeft bescheiden resultaten opgeleverd.

Johnny Van der Straeten
Gedelegeerd bestuurder